

ORİJİNAL ARAŞTIRMA ORIGINAL RESEARCH

DOI: 10.5336/dentalsci.2024-103724

Diş Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavında Sorulan Pedodonti Sorularının Konu Dağılımının Retrospektif İncelenmesi

Retrospective Analysis of the Topics Distribution of Pedodontics Questions Asked in the Dentistry Specialization Training Entrance Exam

Aslı AŞIK^a, Elif KURU^b

^aİzmir Tınaztepe Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti AD, İzmir, Türkiye

^bUşak Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti AD, Uşak, Türkiye

ÖZET Amaç: Diş Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavında (DUS), sorulan pedodonti sorularının konulara göre dağılımındaki farklılıkları incelemek ve soruların mezuniyet öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Programı (DUÇEP) çıktıları ile uyumluluğunu değerlendirmek amaçlanmaktadır. **Gereç ve Yöntemler:** Çalışmada değerlendirilen uzmanlık soruları sonrasında, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) internet sitesinde kamuya açık olması sebebiyle etik kurul onayı gerekmemektedir. 2012-2021 yılları arasında gerçekleştirilen 13 adet DUS'ta toplam 130 pedodonti sorusu hazırlanmıştır. Her sınavda 10 adet pedodonti sorusu yer almaktadır. Sorulan 130 pedodonti sorusundan 3 tanesi iptal edilmiştir. Bu çalışmada toplam 127 adet pedodonti sorusu, 30 adet konu başlığına göre sınıflandırılmıştır. Konu başlıkları ÖSYM'nin belirttiği referans kitaplara göre belirlenmiştir. Soruların konu dağılımları incelenmiş ve yıllara göre farklılıkları istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. En çok ve en az yer verilen konuların güncel DUÇEP dokümanında yer alan çıktılar ile uyumluluğu analiz edilmiştir. **Bulgular:** Konu dağılımları değerlendirildiğinde, en sık sorulan konular; süt ve sürekli dişlerin sürmesi, dişlerin gelişim anomalileri, süt ve sürekli dişlerde diş ve destek doku yaralanmaları şeklinde iken en az yer verilen konular ise genç sürekli dişlerde endodontik tedaviler, çocuklarda dentoalveolar ve odontojenik enfeksiyonlar, çocukluk dönemi hastalıklarının ağız içi belirtileri, süt dişlerinin morfolojik ve histolojik özellikleri olmuştur. Pedodonti soruları hazırlanırken bazı konularla ilgili neredeyse her sınav soru sorulurken bazı konular ile ilgili ise hiçbir sınavda soru sorulmadığı ortaya konmuştur. **Sonuç:** DUS'ta yer alan pedodonti sorularının konu dağılımında, dikkat çekici farklılıklar söz konusudur ve belirli konularda ilgili daha fazla soru hazırlanmaktadır. Konu dağılımlarının her zaman DUÇEP çıktıları ile uyumlu olmadığı fark edilmiştir. Pedodonti sorularının özellikle dental travma, dişlerdeki gelişim anomalileri ve diş sürmeleri ile ilgili hazırlandığı göz önüne alındığında, DUS'a hazırlanan öğrencilerin, bu konulara öncelik vermesi faydalı olacaktır.

ABSTRACT Objective: The aim of this study was to examine the differences in the distribution of pedodontic questions asked in the Dentistry Specialization Training Entrance Exam [Diş Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (DUS)] according to the subjects and to evaluate the compatibility of the questions with the outcomes of the National Core Program for Undergraduate Dentistry Education [Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Programı (DUÇEP)]. The compatibility of the most and least included topics with the outputs in the current DUÇEP document was analyzed. **Material and Methods:** The specialization questions evaluated are publicly available on the website of the Measuring, Selection and Placement Center [Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)] and therefore ethics committee approval not required in this study. A total of 130 pedodontic questions were prepared in 13 specialization exams conducted between 2012 and 2021. There were 10 pedodontic questions in each exam. Three of the 130 pedodontic questions were cancelled. In this study, a total of 127 pedodontic questions were classified according to 30 subject headings. The topics were determined according to the reference books specified by the ÖSYM. The subject distributions of the questions were analysed and their differences according to years were statistically evaluated. **Results:** When the distribution of the topics was evaluated, the most frequently asked topics were the eruption of deciduous and permanent teeth; developmental anomalies of teeth; dental and supporting tissue injuries in deciduous and permanent teeth, while the least frequently asked topics were endodontic treatments in young permanent teeth; dentoalveolar and odontogenic infections in children; intraoral symptoms of childhood diseases; morphological and histological features of deciduous teeth. During the preparation of pedodontic questions, it was revealed that some topics were asked in almost every exam, while some topics were not asked in any exam. **Conclusion:** There are remarkable differences between the distribution of pedodontic topics in DUS. It has been noticed that subject distributions are not always in line with the outcomes of the DUÇEP. Considering that pedodontic questions are prepared especially about dental trauma, developmental anomalies in teeth and tooth eruption, it would be beneficial for students preparing for DUS to prioritise these topics.

Anahtar Kelimeler: Çocuk diş hekimliği; dental uzmanlıklar; uzmanlık kurulları; sınav soruları

Keywords: Pediatric dentistry; dental specialties; specialty boards; examination questions

Correspondence: Aslı AŞIK

İzmir Tınaztepe Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti AD, İzmir, Türkiye

E-mail: asikashi95@gmail.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Dental Sciences.

Received: 11 May 2024

Received in revised form: 07 Jun 2024

Accepted: 02 Jul 2024

Available online: 17 Jul 2024

2146-8966 / Copyright © 2024 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Diş hekimliği eğitimi maliyetli, modern donanımlara ihtiyaç duyan, teorik derslerin ve pratik uygulamaların 5 yıl boyunca verildiği bir süreci kapsamaktadır. Ülkemizde 2022 yılı itibarıyla 104 diş hekimliği fakültesi bulunmaktadır ve 97 fakülte diş hekimliği öğrencisi almaktadır. 2022 yılında fakültelerdeki yeni diş hekimliği öğrenci kontenjanı 11.186 kişidir. Aktif diş hekimliği öğrenci sayısı 2021-2022 öğretim yılı itibarıyla Türkiye’de 39.573 kişidir.¹ Günümüzde sayısı artan diş hekimliği fakültelerinin birbirleriyle olan eğitim farklılıklarını en aza indirmek ve standardizasyonu sağlamak için çalışmalar düzenlenmektedir. İlk olarak 2000’li yıllarda bu sebeple, Ulusal Çekirdek Eğitim Programı hazırlanmıştır.² Hazırlanan öncül programın 2016 yılında düzenlenmesi ile “Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Programı (DUÇEP)” oluşturulmuştur.³ Koronavirüs hastalığı-2019 pandemisi sonrası, eğitimde ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar nedeniyle, DUÇEP 2021 yılında güncellenmiştir.⁴ Son olarak 2024 yılında tekrar düzenlenerek güncel DUÇEP dokümanları yaratılmıştır. DUÇEP-2024’te, programın daha anlaşılır hâle getirilmesi ve listelerin güncellenmesi sağlanmıştır.⁵ Ayrıca, güncel Amerikan Diş Hekimliği Eğitimi Derneği [American Dental Education Association (ADEA)] ve Avrupa Diş Hekimliği Eğitimi Derneği [European Association for Dental Education (ADEE)] raporları, temel kaynak kitaplar ve güncel literatürler de yeniden incelenmiştir.^{6,7}

DUÇEP-2024 dokümanında her konu başlığı, hastalıklar ve mesleki uygulamalar için diş hekimliği öğrencilerinin öğrenme çıktıları yer almakta ve yetkinlik düzeyleri tanımlanmaktadır. DUÇEP’te kullanılan 4 düzey mevcuttur. Mezuniyet öncesi eğitimde belirtilen düzey 4, her öğrencinin gerçek ortamda ve komplikasyonu ve komorbiditesi olan veya olmayan her türlü hasta üzerinde eğitici eşliğinde bu etkinliği doğru olarak en az bir kez ustaca yapmış olması gerektiği anlamına gelir. DUÇEP-2024 dokümanında düzeyler daha detaylı tanımlandığı için ADEA ve ADEE üyesi ülkelerin diş hekimliği programları ile karşılaştırılabilmektedir. “Diş Hekimliği Lisansüstü Programları” ile “Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitim Programı” için aynı 4 düzey kullanılmaktadır ve böylece programlar arasında düzey karşılaştırmaları sağlanabilir.⁵

DUÇEP diş hekimliği fakültelerinde; eğitim programlarının düzenlenmesinde, güncellenmesinde ve belirli bir standardın sağlanmasında kılavuz kaynaktır. DUÇEP eğitim düzeyinin 4 (ustalık) olarak belirlenmesi, diş hekimliği fakültelerinden mezun olan diş hekimlerinin diğer çoğu mesleğe göre oldukça donanımlı olarak mezun olmasını ve rutindeki ağız diş sağlığı hizmetlerini verebilmelerini sağlamaktadır. Ancak diş hekimi eğitim/öğretimi süresince tam öğrenilemeyecek ve uzmanlık gerektiren komlike tanı ve tedavi yaklaşımları vardır. Bu tanı ve tedavi yaklaşımların öğrenilmesi ve standardize edilmesi için 8 adet diş hekimliği uzmanlık programı hazırlanmıştır ve bunlar; ağız, diş ve çene radyolojisi, ağız, diş ve çene cerrahisi, restoratif diş tedavisi, protetik diş tedavisi, endodonti, pedodonti, ortodonti, periodontolojidir. Diş hekimleri mezuniyet sonrasında Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi’nin (ÖSYM) uyguladığı Diş Hekimliği Uzmanlık Sınavına (DUS) girerek uzmanlık programlarına giriş hakkı kazanırlar. DUS ilk olarak 2012 yılında gerçekleştirilmiş ve 2015 yılına kadar sonbahar ve ilkbaharda olmak üzere yılda iki kere uygulanmıştır. 2015 yılından 2021 yılına kadar ise yılda bir kez uygulanmasına karar verilmiştir. DUS, 40 tanesi temel bilimlerden ve 80 tanesi klinik bilimlerden olmak üzere toplamda 120 sorudan oluşmaktadır ve süre olarak 150 dk verilmektedir. Klinik bilimleri testinde yer alan 10 adet pedodonti sorusu, sınavın %12,5’ini oluşturmaktadır.⁸ Fakültedeki eğitimin yanı sıra ÖSYM’nin uyguladığı DUS soruların hazırlanmasında da kapsam ve içerik yönünden güncel DUÇEP dokümanının temel alınması beklenmektedir.⁹ Ayrıca, diş hekimliği öğrencilerinin DUS’a yönelik çalışmalarını planlamada güncel DUÇEP dokümanını kullanması hedeflenmektedir.⁵ DUS soruları, DUÇEP hazırlanırken yararlanılan kaynaklar kullanılarak ve DUÇEP öğrenim düzeyine uygun soru hedefleri ile hazırlanmalıdır.¹⁰ Bu sebeple, sorulan soruların içeriği aslında diş hekimliği eğitimindeki güncellemeleri de kapsamalıdır. Sorulan pedodonti DUS sorularının konu dağılımlarını ve DUÇEP ile uyumluluğunu inceleyen herhangi bir çalışma literatürde bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı, 2012-2021 yılları arasında yapılan Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavında sorulan pedodonti

sorularının konu başlıklarını analiz etmek, DUÇEP-2024 ile uyumluluğunu değerlendirmek ve uzmanlık yapmak isteyen diş hekimlerine fayda sağlamaktır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Çalışmada değerlendirilen DUS soruları ÖSYM'nin resmi sitesinde (<https://www.osym.gov.tr/TR,15070/dus-cikmis-sorular.html>) yer almaktadır.¹¹ Çalışmada 2012-2021 yılı içinde sorulan DUS pedodonti soruları değerlendirilmiştir. 2022 ve 2023 yılında yapılan uzmanlık sınavının soruları ÖSYM'nin resmi sitesinde yayınlanmamaktadır ve bu sebeple çalışma dışında bırakılmıştır. Çalışmada, kamuya açık veriler kullanıldığı için etik kurul onayı gerekmemektedir. Yapılan her sınavda, klinik bölümler testinde 10 adet pedodonti sorusu yer almaktadır. 2012-2021 yılları arasında 13 kez DUS uygulanmış ve toplamda 130 pedodonti sorusu hazırlanmıştır. 2013-sonbahar, 2013-ilkbahar ve 2021 yılı sınavlarında toplam 3 adet pedodonti sorusu iptal edilmiştir. Çalışmada toplam 127 pedodonti sorusu değerlendirilmiş ve sorular 30 konu başlığı altında sınıflandırılmıştır. Konu başlıkları ÖSYM'nin belirttiği referans kitaplara göre belirlenmiştir.^{10,12,13} Pedodonti sorularının konu başlıklarına göre dağılımı incelenmiş ve yıllara göre farklılıkları istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

İSTATİSTİKSEL ANALİZ

Çalışmada verilerin tanımlayıcı istatistikleri sayı ve yüzdelere olarak verilmiştir. Kategorik değişkenler arası ilişkilerin incelenmesinde Fisher's Exact testi uygulanmıştır. Bir kategorik ölçümün oranları arasındaki farkların araştırılmasında tek örneklem ki-kare testi yapılmıştır. Çalışmanın istatistiksel analizleri SPSS paket programında (Versiyon 25, IBM Corp., ABD) gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

2012-2021 yılları arasında gerçekleştirilen 13 adet DUS'ta toplam 130 pedodonti sorusu sorulmuştur ve 3 tanesi iptal edilmiştir. 127 adet pedodonti sorusu, 30 farklı konu başlığı altında sınıflandırılmıştır. DUS'taki pedodonti sorularının konulara ve yıllara göre dağılımlarına ait tanımlayıcı istatistikler Tablo 1'de verilmiştir.

Pedodonti geniş ve kapsamlı bir konu yelpazesine sahiptir. Pedodonti soruları incelendiğinde belirli konuların sınavda sorulmasının sıklığı ve azlığı dikkat çekmektedir. Pedodonti için referans kitaplar kaynak alınarak belirlenen 30 konu başlığının 7 tanesi ile ilgili hiç DUS sorusu sorulmamıştır. DUS pedodonti sorusu hazırlanmayan konular "Süt dişlerinin çekimi", "Anterior ve posterior süt dişlerinin restorasyonları", "Süt dişlerinde kavite hazırlama prensipleri", "Mine, dentin ve pulpanın yapısal özellikleri", "Pedodontide muayene ve tedavi planlaması", "Beslenme ve tatlandırıcılar" ve "Dental erozyon" şeklindedir. Soru sorulan 23 konudan sorulan toplam soru sayısı Şekil 1'de gösterilmektedir. Tablo 1 ve Şekil 1'de görüldüğü üzere, en çok soru sorulan konu 16 adet soru ile "Süt ve sürekli dişlerde diş ve destek doku yaralanmaları"dır. 2014-İlkbahar sınavı hariç her sınavda en az 1 en fazla 3 soru olmak üzere, süt ve sürekli dişlerde diş ve destek doku yaralanmaları konusundan soru sorulmuştur. Sonrasında sırasıyla en çok soru sorulan konular "Süt ve sürekli dişlerin sürmesi" ve "Dişlerin gelişim anomalileri"dir. Bu konular ile ilgili 13 sınavın 9'unda soru sorulmuştur.

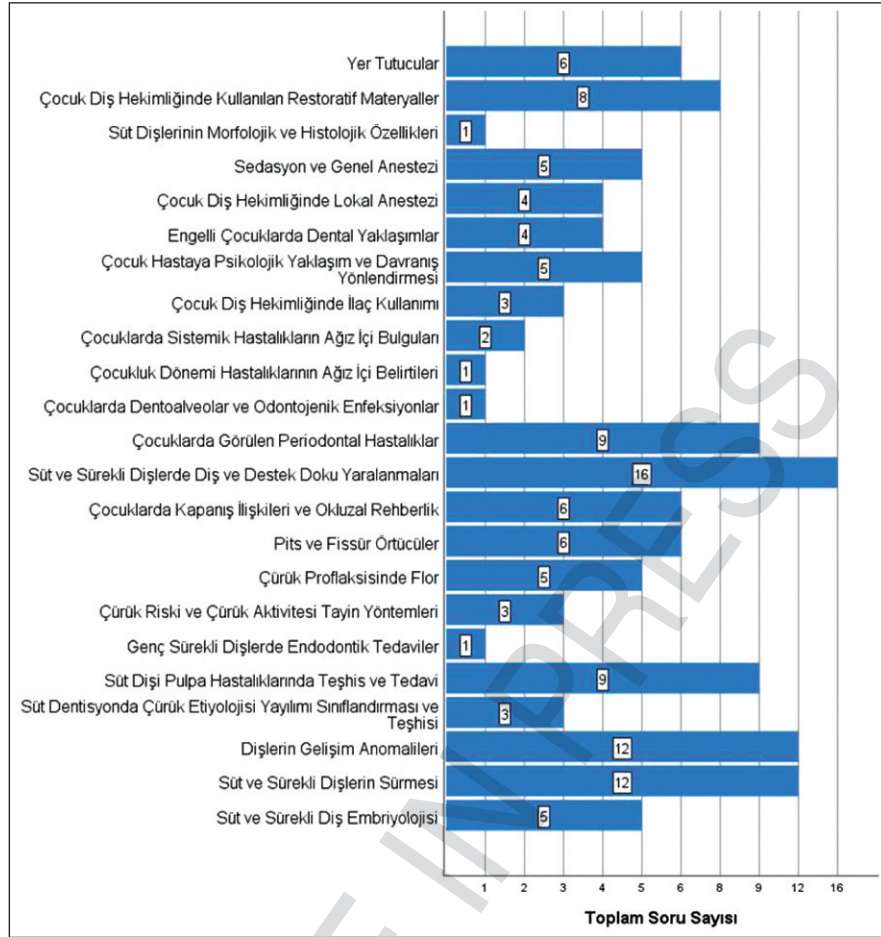
En çok yer verilen beş DUS pedodonti konusunun yıllara göre dağılımları verilmiş ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi için Fisher's Exact testi uygulanmıştır (Tablo 2). Analiz sonucunda yıllara göre en çok yer verilen beş DUS pedodonti konusu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki elde edilmemiştir ($p=0,999>0,05$). Yıllara göre en çok yer verilen beş DUS pedodonti konusunun dağılımı homojendir.

DUS pedodonti konularına ait toplam soru dağılımları Tablo 3'te verilmektedir ve oranların kıyaslanması için tek örneklem ki-kare testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda DUS pedodonti konularının kullanım sıklıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2: 59,717$ ve $p<0,001$). En çok yer verilen konular; süt ve sürekli dişlerin sürmesi, dişlerin gelişim anomalileri, süt ve sürekli dişlerde diş ve destek doku yaralanmaları olurken en az yer verilen konular ise genç sürekli dişlerde endodontik tedaviler, çocuklarda dentoalveolar ve odontojenik enfeksiyonlar, çocukluk dönemi hastalıklarının ağız içi belirtileri, süt dişlerinin morfolojik ve histolojik özellikleri olmuştur.

TABLO 1: Diş hekimliği uzmanlık sınavında sorulan pedodonti sorularının yıllara göre konu dağılımı (n=soru sayısı).

Konu Başlıkları	2012		2012		2013		2013		2014		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021	
	sonbahar		ilkbahar		sonbahar		ilkbahar		sonbahar		ilkbahar		sonbahar		sonbahar		sonbahar		sonbahar		sonbahar		sonbahar		sonbahar	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Süt ve sürekli diş embriyolojisi	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	11,1	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	22,2	0	0,0	0	0,0	1	11,1
Süt ve sürekli dişlerin süresi	0	0,0	1	10,0	2	22,2	0	0,0	1	10,0	1	10,0	2	20,0	1	9,1	0	0,0	1	11,1	2	20,0	1	10,0	0	0,0
Dişlerin gelişim anomalileri	0	0,0	0	0,0	2	22,2	0	0,0	1	10,0	1	10,0	1	10,0	1	9,1	1	10,0	1	11,1	2	20,0	0	0,0	1	11,1
Süt dentisyonunda çürük etiyolojisi, yayılımı sınıflandırması ve teşhisi	2	20,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Dental erozyon	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Süt dışı pulpa hastalıklarında teşhis ve tedavi	0	0,0	0	0,0	1	11,1	0	0,0	1	10,0	2	20,0	1	10,0	1	9,1	1	10,0	1	11,1	0	0,0	1	10,0	0	0,0
Genç sürekli dişlerde endodontik tedaviler	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	11,1
Çürük riski ve çürük aktivitesi tayin yöntemleri	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	1	10,0	0	0,0
Beslenme ve tatlandırıcılar	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Çürük profilaksisinde flor	1	10,0	1	10,0	0	0,0	1	11,1	0	0,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
PİİS ve fissür örtücüler	1	10,0	0	0,0	1	11,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	18,2	0	0,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	1	11,1
Çocuklarda kapanış ilişkileri ve okluzal rehberlik	1	10,0	1	10,0	0	0,0	1	11,1	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	1	11,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Süt ve sürekli dişlerde diş ve destek dokü yaranmaları	1	10,0	3	30,0	1	11,1	2	22,2	1	10,0	0	0,0	1	10,0	1	9,1	1	10,0	1	11,1	1	10,0	2	20,0	1	11,1
Çocuklarda görülen periodontal hastalıklar	1	10,0	0	0,0	1	11,1	1	11,1	1	10,0	1	10,0	0	0,0	1	9,1	1	10,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	1	11,1
Çocuklarda dentoalveolar ve odontojenik enfeksiyonlar	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Çocukluk dönemi hastalıklarının ağız içi belirtileri	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	11,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Çocuklarda sistemik hastalıkların ağız içi bulguları	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Çocuk dış hekimliğinde ilaç kullanımı	1	10,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Çocuk hastaya psikolojik yaklaşım ve davranış yönlendirmesi	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	11,1	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	1	10,0	1	11,1
Engelli çocuklarda dental yaklaşımlar	1	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	9,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	20,0	1	11,1
Çocuk dış hekimliğinde lokal anestezi	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	1	10,0	1	9,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	11,1
Sedasyon ve genel anestezi	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	1	10,0	1	10,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0
Pedodontide muayene ve tedavi planlaması	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Süt dişlerinin morfolojik ve histolojik özellikleri	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	11,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Mine, dentin ve pulpanın yapısal özellikleri	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Süt dişlerinde kavite hazırlama prensipleri	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Çocuk dış hekimliğinde kullanılan restoratif materyaller	0	0,0	1	10,0	0	0,0	1	11,1	0	0,0	1	10,0	1	10,0	1	9,1	1	10,0	1	11,1	0	0,0	1	10,0	0	0,0
Anterior ve posterior süt dişlerinin restorasyonları	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Süt dişlerinin çekimi	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Yer tutucular	1	10,0	1	10,0	1	11,1	0	0,0	1	10,0	0	0,0	1	10,0	1	9,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

%: Sütun yüzdesi.

ŞEKİL 1: DUS pedodonti konularına ait toplam soru sayısının dağılımı.

TABLO 2: DUS pedodonti kısmında en çok sorulan 5 konunun yıllara göre dağılımları ve karşılaştırılması.

Yıllar	Süt ve sürekli dişlerin sürmesi		Dişlerin gelişim anomalileri		Süt dişi pulpa hastalıklarında teşhis ve tedavi		Süt ve sürekli dişlerde diş ve destek doku yaralanmaları		Çocuklarda görülen periodontal hastalıklar		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2012 sonbahar	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	6,3	1	11,1	2	3,4
2012 ilkbahar	1	8,3	0	0,0	0	0,0	3	18,8	0	0,0	4	6,9
2013 sonbahar	2	16,7	2	16,7	1	11,1	1	6,3	1	11,1	7	12,1
2013 ilkbahar	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	12,5	1	11,1	3	5,2
2014 sonbahar	1	8,3	1	8,3	1	11,1	1	6,3	1	11,1	5	8,6
2014 ilkbahar	1	8,3	1	8,3	2	22,2	0	0,0	1	11,1	5	8,6
2015	2	16,7	1	8,3	1	11,1	1	6,3	0	0,0	5	8,6
2016	1	8,3	1	8,3	1	11,1	1	6,3	1	11,1	5	8,6
2017	0	0,0	1	8,3	1	11,1	1	6,3	1	11,1	4	6,9
2018	1	8,3	2	16,7	1	11,1	1	6,3	0	0,0	5	8,6
2019	2	16,7	2	16,7	0	0,0	1	6,3	1	11,1	6	10,3
2020	1	8,3	0	0,0	1	11,1	2	12,5	0	0,0	4	6,9
2021	0	0,0	1	8,3	0	0,0	1	6,3	1	11,1	3	5,2
Toplam	12	100,0	12	100,0	9	100,0	16	100,0	9	100,0	58	100,0

%: Sütun yüzdesi.

TABLO 3: DUS pedodonti konularına ait toplam soru dağılımları ve karşılaştırılması.

Konu başlıkları	n	%	B. %	Fark %
Süt ve sürekli diş embriyolojisi	5	3,9	5,5	-0,5
Süt ve sürekli dişlerin sürmesi	12	9,4	5,5	6,5
Dişlerin gelişim anomalileri	11	8,7	5,5	5,5
Süt dentisyonda çürük etiyolojisi yayılımı sınıflandırması ve teşhisi	3	2,4	5,5	-2,5
Süt dişi pulpa hastalıklarında teşhis ve tedavi	9	7,1	5,5	3,5
Genç sürekli dişlerde endodontik tedaviler	1	0,8	5,5	-4,5
Çürük riski ve çürük aktivitesi tayin yöntemleri	3	2,4	5,5	-2,5
Çürük profilaksisinde flor	5	3,9	5,5	-0,5
PİİS ve fissür örtücüler	6	4,7	5,5	0,5
Çocuklarda kapanış ilişkileri ve okluzal rehberlik	6	4,7	5,5	0,5
Süt ve sürekli dişlerde diş ve destek doku yaralanmaları	16	12,6	5,5	10,5
Çocuklarda görülen periodontal hastalıklar	9	7,1	5,5	3,5
Çocuklarda dentoalveolar ve odontojenik enfeksiyonlar	1	0,8	5,5	-4,5
Çocukluk dönemi hastalıklarının ağız içi belirtileri	1	0,8	5,5	-4,5
Çocuklarda sistemik hastalıkların ağız içi bulguları	2	1,6	5,5	-3,5
Çocuk diş hekimliğinde ilaç kullanımı	3	2,4	5,5	-2,5
Çocuk hastaya psikolojik yaklaşım ve davranış yönlendirmesi	5	3,9	5,5	-0,5
Engelli çocuklarda dental yaklaşımlar	5	3,9	5,5	-0,5
Çocuk diş hekimliğinde lokal anestezi	4	3,1	5,5	-1,5
Sedasyon ve genel anestezi	5	3,9	5,5	-0,5
Süt dişlerinin morfolojik ve histolojik özellikleri	1	0,8	5,5	-4,5
Çocuk diş hekimliğinde kullanılan restoratif materyaller	8	6,3	5,5	2,5
Yer tutucular	6	4,7	5,5	0,5

Kalın ile belirlenen başlıklar en yüksek, italik ile belirtilen başlıklar en düşük yüzdeleri göstermektedir. %: Sütun yüzdesi; B. %: Beklenen sütun yüzdesi; Fark %: Beklenen ile gerçekte olan yüzdeler arası fark.

TARTIŞMA

Diş hekimliği eğitimi, karmaşık bir yapıya sahiptir ve hem kuramsal hem de uygulamalı dersleri kapsar. Sağlık eğitimindeki teknolojik ve tedavi yöntemlerindeki ilerlemeler, eğitim içeriğini ve mezunların bilgi düzeyini etkiler. Ulusal ve uluslararası standartları korumak ve eğitimdeki farklılıkları engellemek için DUÇEP oluşturulmuştur ve belirli aralıklarla güncellenmektedir. Bu program, uluslararası diş hekimliği eğitim ilkelerini göz önünde bulundurarak, ulusal düzeyde diş hekimliği eğitimi esaslarını belirleyerek ülkedeki tüm diş hekimliği fakültelerinde benzer bir eğitim standardı sağlamayı amaçlar.⁵

Mezuniyet öncesi pedodonti eğitiminde, yetişkinler için uygulanan tedavilerin birçoğunun süt dişi ve genç daimî dişe uygulamaları, çocukların davranış yönlendirmesinden başlayarak anlatılmaktadır. DUS pedodonti sorularında da bu tedaviler hakkında teorik ve uygulama bilgisi ölçülmektedir. Mevcut ça-

lışmanın sonuçlarına göre en sık soru sorulan konu, süt ve sürekli dişlerde diş ve destek doku yaralanmalarıdır. Dental travmalar, pedodonti alanında ve diş hekimliğinde acil ve doğru müdahale gerektiren kritik durumlardır.¹³ Travmatik yaralanmalar çeşitleri için DUÇEP-2024 dokümanında farklı öğrenme düzeyleri belirlenmiştir. Diş hekimlerinin ekstrüzyon, intrüzyon, lateral luksasyon, avülsiyon ve yumuşak doku yaralanmalarının tedavilerini 2. düzeyde, konküzyon ve subluksasyon tedavilerini ise 3. düzeyde gerçekleştirmesi hedeflenmektedir. Acil durumda kılavuz/yönergeye göre uygulama yapılması düzey 2 iken karmaşık olmayan ve sık görülen durumlarda uygulamanın ustaca yapılması düzey 3 olarak kategorilendirilir.⁵ Hedeflenen öğrenme düzeyleri 4 olmamasına rağmen DUS'ta sorulan 127 pedodonti sorusunun 16'sı dental travmalar ile ilgili olmuştur.

Bir başka en çok soru sorulan konu ise dişlerin gelişim anomalileridir. DUÇEP-2024 metninde dişlerde görülen gelişim anomalileri için farklı öğrenme

düzeyleri belirlenmiştir. Diş eksikliği (anodonti/hipopodonti/oligodonti) ve fazlalığı (artı diş/süpernumerer diş) durumlarında diş hekiminin ayırıcı tanıyı sağlaması beklenir iken tüberkül anomalilerinde (bolk tüberkülü, karabelli tüberkülü, dens evaginat, talon tüberkülü) ise tanı ve tedavinin sağlaması beklenmektedir. Kök anomalileri (dens in dente, kök dilasasyonu, palato-gingival oluk, taurodontizm), diş füzyonu ve geminasyonu için ise sadece durumun tanısının konması öğrenme çıktısı olarak hedeflenmektedir.⁵ Sadece tanı ve/veya ayırıcı tanısının konması beklenen durumlar olmasına rağmen gelişimsel diş anomalilerinin DUS'ta en sık sorulan konulardan olması şaşırtıcıdır.

En az soru sorulan konulardan biri "Genç sürekli dişlerde endodontik tedaviler"dir. Konu ile ilgili bugüne kadar sadece bir adet soru 2021 yılında sorulmuştur. Sorulan soru nekrotik pulpalı genç daimi dişte uygulanan rejeneratif endodontik tedaviler ile ilgilidir. DUÇEP-2024 dokümanında rejeneratif endodontik tedavilerle ilgili öğrenme düzeyi 1 olarak belirtilmiştir. Rejeneratif endodontik tedavilerle ilgili olarak uygulamanın nasıl yapıldığının bilinmesi ve gerektiğinde uzmana yönlendirilebilmesi yeterli bulunmaktadır.⁵ Öğrenme düzeyine göre rejeneratif endodontik tedaviler ile ilgili sadece bir adet soru sorulmuş olması anlamlıdır ve DUÇEP çıktısı ile uyumludur. Fakat rejeneratif endodontik tedaviler, genç sürekli dişlerde endodontik tedaviler konusunun alt başlıklarından sadece biridir. Bir başka alt başlığı ise genç sürekli dişlerde vital amputasyon tedavileridir. Pedodontide en sık gerçekleştirilen klinik uygulamalardan biri vital amputasyondur ve teorik olarak üstünde önemle durulan bir tedavi seçeneğidir.¹⁴ Genç sürekli dişlerde, vital amputasyon tedavilerinin öğrenme düzeyi DUÇEP-2024 dokümanında 3 olarak belirtilmiştir.⁵ Buna rağmen genç sürekli dişlerde vital amputasyon uygulamaları ile ilgili DUS'ta bir adet bile soru sorulmamış olması, öğrenme çıktıları ile uyumlu değildir.

"Çocukluk dönemi hastalıklarının ağız içi belirtileri" bir başka en az soru sorulan konudur. DUÇEP-2024 metnine göre kızamık, kızamıkçık, kızıl, su çiçeği, 5. ve 6. hastalık gibi çocukluk çağında görülen döküntülü hastalıklar ile ilgili diş hekimlerinin ön tanıyı koyabilmesi ve koruyucu diş hekimliği uygu-

lamalarını gerçekleştirebilmesi beklenmektedir.⁵ DUÇEP-2024 çıktıları ile ters düşecek şekilde uzmanlık sınavında sadece konuyla alakalı bir adet soru 2018 yılında sorulduğu ortaya konmuştur.

Pedodonti eğitiminde geniş yer bulan konulardan biri ise çocuklarda koruyucu dental uygulamalardır. Koruyucu tedavilerden olan fissür örtücüler, flor jel ve vernik uygulamaları için DUÇEP-2024 dokümanında öğrenme düzeyi 4 olarak belirtilir.⁵ Öğrencilerin karmaşık durumlarda dahi bu uygulamaları yapabilme becerisine sahip olması beklenirken DUS'ta bu konular ile ilgili sorulan sorular çok sınırlı sayıdadır. Fissür örtücüler ile ilgili 6 ve çürük profilaksisinde flor uygulamaları ile ilgili 5 soru bugüne kadar DUS'ta sorulmuştur. Üst düzey öğrenme hedefleri belirlenen koruyucu uygulamalar ile ilgili daha fazla sorunun DUS'ta yer alması beklenirken, durum tersi şeklindedir.

30 adet konu başlığının 7'si ile ilgili DUS pedodonti sorusu hiçbir sınavda sorulmamıştır. Bunlardan biri olan "Süt dişlerinin çekimi" konusunun DUÇEP-2024 dokümanında 3. düzeyde öğrenilmesi hedeflenmektedir.⁵ Karmaşık olmayan durumlarda ustaca gerçekleştirilmesi beklenen bir mesleki uygulama olan süt dişi çekimi ile ilgili hiç soru sorulmamış olması, program çıktıları ile uyumlu değildir. Hiç soru sorulmayan bir başka konu ise "Dental erozyon" olup DUÇEP-2024 metninde diş aşınmaları altında yer almaktadır. Dental erozyon durumunda tanı konulması, koruyucu uygulamaların ve uygun tedavinin yapılması DUÇEP-2024'e göre beklenmektedir. Hiç soru sorulmaması göstermektedir ki DUS soruları DUÇEP çıktılarına ve hedeflerine uygun olacak şekilde hazırlanmamaktadır.

Mevcut çalışmada DUS'ta yer alan pedodonti sorularının konu dağılımı incelendiğinde, her konuya eşit ağırlık verilmediği, bazı konularla ilgili her sınav soru hazırlanırken, bazı konular ile ilgili ise hiç soru hazırlanmadığı fark edilmiştir. Konu dağılımlarının yer yer DUÇEP dokümanlarında yer alan öğrenme düzeyleri ve çıktıları ile uyumlu olduğu ve fakat çoğunlukla konuların sorulma sıklığının DUÇEP dokümanında belirtilen öğrenme düzeyleri ile uyumlu olmadığı saptanmıştır. Konu dağılımları arasında bu kadar açık farkların olmaması ve soruların güncel

DUÇEP hedefleri ile uyumlu hazırlanması önerilmektedir.

SONUÇ

Diş Hekimliğinde Uzmanlık Sınavında sorulan pedodonti sorularının konu dağılımları incelendiğinde, en sık soru sorulan konuların “Süt ve sürekli dişlerde diş ve destek doku yaralanmaları”, “Süt ve sürekli dişlerin sürmesi” ve “Dişlerin gelişim anomalileri” olduğu ortaya çıkmıştır. Konu dağılım sıklığının DUÇEP çıktıları ile uyumlu olmadığı fark edilmiştir. DUS pedodonti soruları fakültelerin müfredat hazırlamasında kılavuz kabul ettiği çekirdek eğitim programındaki konu dağılımı ve bilgi düzeyi dikkate alarak hazırlanmalıdır. Ulusal ve uluslararası eğitim standardizasyonunun sağlanması ile mezun diş hekimleri uzmanlık eğitimlerine sağlam bir temelle başlayabilmektedir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkısı

Fikir/Kavram: Aslı Aşık, Elif Kuru; **Tasarım:** Aslı Aşık, Elif Kuru; **Denetleme/Danışmanlık:** Aslı Aşık, Elif Kuru; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Aslı Aşık; **Analiz ve/veya Yorum:** Aslı Aşık, Elif Kuru; **Kaynak Taraması:** Aslı Aşık, Elif Kuru; **Makalenin Yazımı:** Aslı Aşık, Elif Kuru; **Eleştirel İnceleme:** Aslı Aşık, Elif Kuru.

KAYNAKLAR

- Diş Hekimliği Dekanlar Konseyi. Dişhekimliği Eğitimi ve İnsangücü. 2023. [https://www.tdb.org.tr/userfiles/files/Dekanlar_Konseyi_Toplan-tisi_11_07_2023_\(T_lsmen_Konusma\).pdf](https://www.tdb.org.tr/userfiles/files/Dekanlar_Konseyi_Toplan-tisi_11_07_2023_(T_lsmen_Konusma).pdf)
- Bulut A. Bir haber: Ulusal Çekirdek Eğitim Programı oluşturuldu [News: The National Core Education Program has been Created]. Tıp Eğitimi Dünyası. 2003;13(13):13-36. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ted/issue/21296/228571>
- Diş Hekimliği Dekanlar Konseyi. Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı-2016. 2016. (Erişim linki ve erişim tarihi eklenmelidir.)
- Diş Hekimliği Dekanlar Konseyi. Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı-2021. 2021. (Erişim linki ve erişim tarihi eklenmelidir.)
- Diş Hekimliği Dekanlar Konseyi. Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı-2024. 2024. (Erişim linki ve erişim tarihi eklenmelidir.)
- ADEA Foundation Knowledge and skills for the new general dentist. J Dent Educ. 2017;81(7):848-52. PMID: 31989623.
- Association for Dental Education in Europe. Graduating European Dentist Curriculum (Erişim linki ve erişim tarihi eklenmelidir.)
- ÖSYM [İnternet]. © T.C. Ölçme, seçme Ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı. Diş Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı. Erişim linki: <https://www.osym.gov.tr/TR,8872/hakkinda.html> (Erişim tarihi eklenmelidir.)
- Resmî Gazete (3.9.2022, Sayı: 31942) sayılı Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği; 2022. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/09/20220903-2.htm>. (Erişim tarihi eklenmelidir.)
- ÖSYM. Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı'nın Hazırlık Aşamasında Kullanılan Kitaplar. <https://www.osym.gov.tr/Eklenti/2568,dus-kaynaklar-07062013pdf.pdf?0>.
- ÖSYM [İnternet]. © T.C. Ölçme, seçme Ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı. DUS Çıkmış Sorular. Erişim linki: <https://www.osym.gov.tr/TR,15070/dus-cikmis-sorular.html> (Erişim tarihi eklenmelidir.)
- Nowak AJ, Christensen JR, Mabry TR, Townsend JA, Wells MH. Pediatric Dentistry : Infancy Through Adolescence. 5th ed. Philadelphia: Elsevier; 2019.
- Andreasen JO, Andreasen FM, Andersson L. Textbook and Color Atlas of Traumatic Injuries to the Teeth. 5th ed. Hoboken: Wiley-Blackwell; 2018.
- Vargas KG, Fuks AB, Peretz B. Pulpotomy techniques: cervical (traditional) and partial. In: Pediatric Endodontics: Current Concepts in Pulp Therapy for Primary and Young Permanent Teeth. 2016:51-68. doi:10.1007/978-3-319-27553-6